

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

De Consuetudine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

Novum ecclesiam si pro alio ibidem non scriptum, qui huiusmodi gratiam prosequatur, alio jam beneficium per postea litteras obtinente, profecti non tenentur. Cum su- per receptione duorum grandium, ecclesiam antedictam non sui iuramento mandatorum.

CAP. XXXIX.

Beneficium in qua Papa primus dedit monasterio, et secundum exco- munitis, per primam, non per secundam intelligitur gravata. Idem.

Item Apostolicis ad vos directis, ut G. clericum re- ceperitis in canonicum & in fratrem, nisi pro alio fuit per nos ecclesia vestra gravata, mandatum nostrum non recipi volumus & mandamus. Non obstant, quod si huiusmodi litteras executorias recepistis, nisi bona memoria H. pre. nostro monitionis impetra- vit. Cum si dicitur pre. nostra potius, quam nostrum fuerit profecti.

CAP. XL.

Datum, cuius finitio, ut in dicitur scriptum pro alio scriptum non potest & fiat providet, non potest id. ex quo circa huiusmodi finitio ad collatum aliter, iam pro alio gravata. Idem.

Item, qui mandatum Apostolicum jam recepit, ut in clerico in aliqua ecclesiarum sui monasterii provi- detur, si per litteras generales ad dioecesum Episcoporum obtemperat, ut in dicitur sua [ubi pro alio scriptum non est] litteras providet, cogi iuris ratio non permittit, nec super conferendis ecclesiis, aut beneficiis aggravati, etiam si litteras habeat dioecesis per eadem litteras pro- videt.

CAP. XLI.

In scriptis litterarum excommunicatorum, ut absolvat excom- munitum, si contra concilium cum excommunicato, datus execu- toris, qui in non pariter exequantur, non excommunicatorum, sed tantummodo arguitur demeretur. Idem.

Item, excommunicato, qui contra statuta concilii b. ge- neralis assensu se ligatum, litteris ad excommunicato- rem obtemperat (si est ista) sine difficultate absolvat eun- dem, de alio & deputatis iudicibus, qui (eo non parente) mandatum Apostolicum exequantur. Non excommu- nicato qui de facto suo in hoc certus esse debet, il- licet in hoc dicitur eadem) sed illis cognitio manda- torum.

CAP. XLII.

Si impetrans scriptum ad beneficium, dicit se non beneficia- rum, non minus habere beneficium, licet exequatur, non valet re- scribere. Idem.

Item, si impetrans aliquo non dum se beneficium ecclesia- rium, ut scilicet, super provisione ipsius (licet minus honoris obtinere) rescribitur Apostolicum de hoc beneficium non faciens, impetretur. Illud veluti frau- datione oborum dicitur non valere.

CAP. XLIII.

Beneficium scriptum in casibus hinc enumeratis, privan- tur, si contra scriptum, & commendantur in sumptibus & damni- bus suis. Idem.

Item, Episcopo transmissis. Item, nonnulli diversis modis litteris Apostolicis honoris sui litteras aliis ejusdem nominis tradunt, qui eas non recipiunt: quique illos contra quos nihil ha- bent equalitatis, faciunt in iudicium evocari: aut litem ipsos ad totas trahunt controversas, que non recipiunt. b. Later. sub Innoc. III. c. 47. c. & alii si- milia iudicibus exponit.

dum fuerant tempore impetrationis exorta: seu quon- quam super uno negotio, vel etiam malitiose super plu- ribus personalibus actionibus, que sub uno iudice possent tractari commodius, per varias litteras coram diversis iu- dicibus trahunt, ut laboribus fatigatus & sumptibus, vel compellatur componere, vel cedere iuri suo: aut res a- ctorem eodem tempore ad diversa loca, vel indetermina- te ad villam, que commune cum pluribus ejusdem pro- vincie villis habet vocabulum, citari procurat, ut dum non comparuerit excommunicetur quasi contumax, & sic cum a sua intentione repellat: earundem litterarum commodo careat, & adversariis in moderatis expensis ac damnis, que propter hoc eos pertulisse constiterit, con- demnentur.

DE CONSVETVDINE.

CAP. I.

Consuetudo in scriptis gravamen ecclesie, debet iudicis officio tolli. hoc dicit secundum intellectum magis singularium.

Gregorius in Registra. b.

Consuetudines, que ecclesie gravamen inducere dignoscuntur, nostra nos decet consideratione remittere.

CAP. II.

Ex consuetudine potest introduci alius sive silentis, per quem sine apprehensione reali transferatur possessio vel absentis. b. d. & est casus singularis, secundum Abbatem Sicul.

Innocentius III. Archiepiscopo & cap. Lugda- nensi.

Ex o litteris: [i & infra] Si vero aliquis possessiones aliquas claustris, vel aliis religiosis locis, in bona [valitudine] vel ultima [voluntate] pro suorum vultu remedio peccatorum conferre: hanc conferendi formam esse proponis, quod in huiusmodi donationibus modicum terrarum consuevit in manu accipere, vel in extremitate ad pallii manu prelati ecclesie sustinetur, aut super altare ponendum sub testimonio videntium & audientium [sub dicta forma,] que scotatio vulgari appellatur: [2 & infra.] Dicitur, vestre mandamus, quatenus donationes eorum, que sub obtentu consuetudinis claustris, ecclesiis vel quibuslibet locis religiosis pie conferuntur, etiam sunt collata, faciatis irrevocabiler observari. cum huiusmodi signum, quod scotatio dicitur, non tam facile donatio- nis, quam tradere possessionis sit evidens argumentum.

[1] Quia tu nobis, frater Archiepiscopo, destinasti, intelleximus manifeste, quod regnum Dacie, quantum ad ea que ad ius fore con- tingunt, consuetudinibus suis, & institutionibus Regum suorum e- nominat regatur. Unde nullum usum testamentorum illius provin- cia hominibus contingit habere, qui alibi in ultimis decedentium vol- untatibus secundum legalem observantiam custoditur.

[2] Verum quia huiusmodi donatio malitiose a quibusdam ca- villatoribus sicut offerri impeditur, a nobis humiliter postulasti, ne loca religiosa & ecclesia quibus multa possessiones sub scotatione huiusmodi sunt collata, ab aliquibus postremis vel debent remanere per- turbari, paternis debemus sollicitudine providere. Nolentes igitur ut tales constitutiones, que diuturnis temporibus, ut offerri, obser- vantur, & usus consuetudinis approbata habitus retineant, remissionis qualibet infirmetur.

addit generaliter de aliis que inferunt rescriptum. li. c. si contra ius vel util. pub. b. lib. 1. epist. 64. ad Felicem Epi- scopum Messanensem, & cap. 1. eod. tit. in 1. compit. c. Cap. 1. eod. tit. in 2. compit. d. in quibusdam reversionibus ita, sed male, non iudicis, vel in extenuate palii manu prelati ob- servat, &c.

idoneam in Abbate præſentandam Karofen. capitulo, ut ab eo (ſi fuerit canonica) confirmetur.

[1] Nam de jure communi omni congregatio monachorum eligere ſibi debet Abbatem: & in ejuſdem Alex. privilegio continetur, ut obſervet monaſterio Andren. Abbatem nullum, ſed quilibet ſucceſſione aſtituta ſua violentia præponatur, niſi quem fratres vel eorum pars conſulit ſanctiſſimum Deum & beati Benedicte regulam duxerint eligendum, à nobis quoque prædicti fratres digniſſime eſſe conſeſſum, ut licetum ſit ejuſdem eum eccleſiam ſuam Abbatem vacare conſeſſerit, perſonam idoneam de gremio ejuſdem eccleſie, vel aliunde per regularem electionem ſibi præſentare in paſtorem Karofen. monaſterio præſentandam, ut ad ipſo confirmationem accipiatur, & reverentiam quam ei debet, impendat.

[2] Et mandari ſcribitur antedicti, ut iuxta quod eſt habitum ab omnibus, procederent ad electionem Abbatis: & infra, Haec igitur & alia qua coram nobis utrimque fuerit propoſita præſentationem intellectus.

CAP. VIII.

De conſuetudine poteſtatis, quod una eccleſia de gremio alterius unquam ſit præſentare abſque. Ea conſuetudo eſt optima legum æque.

Idem deſcripto [Salsbrunſi. A.] Archidiaconi magiſtri P. Penſel. caſu. [Parſiſi. d.]

Quoniam dilectus & filius Guil. Andren. eccleſie monaſtium, qui proterico ejuſdem eccleſie ſe gererat, & vocator monaſterii Karofen. ſuper jure eligendi Abbatis in Andren. monaſterio, & ejuſdem electione in noſtra præſentia ad invicem litigarent, idem Guil. electionem ſuam à fratibus Andren. eccleſie concorditer celebratam auctoritate Apoſtolica petuit confirmari, adſertam tam de jure communi, quam de privilegio ſpeciali ab Alex. papa conſeſſo, & à nobis poſtmodum confirmato, liberam eligendi auctoritatem ad ejuſdem fratres tractandum pertinere. [1 & 2.] Dicitur verò proſequitur propoſitum ex adverſo, quod cum olim ad petitionem patronorum eccleſie à ſ. Morien. Epifcopo fuerit conſtitutum, quod ſi præſentus locus divino munere ad ejuſdem palatium, ut prior, aut Abbas conſtitueretur ſibi, eccleſia eas penes fratres ejuſdem loci, & capitulum Karofen. penderet, & obſerventia huiſmodi ſtatuti ſic fuerit longe retro actis temporibus obſervatum, ut monaſterio Andren. vacante, Andren. fratres in Karofen. capitulo aliquem de gremio monaſterii Karofen. ſibi eligere in Abbatem: electio prædicti G. tam contra fratres Andren. quam etiam contra conſuetudinem approbatam (quæ optimè eſt legum interpres) minus canonice tractata, merito caſſari debebat: [2 & 3.] Quia nobis conſtituta electionem ipſam à ſuſpenſis, & deſervendo etiam celebratam, eam juſtitia caſſavimus exigente. Ceterum cum ſupradictum ſtatutum ita ſane poſſet intelligi, quod per illud nec juri communi, nec privilegio derogaret: ut videlicet ad impedendum fratres electionem præſentet Abbatis, & ad Karofen. capitulum conſtituendo: mandamus quatenus ſi ex parte Karofen. monachis talis fuerit conſuetudo probata, qua juri communi præjudicet, in hac parte vos ſecundum illam deſervendo electionem Andren. Abbatis de cætero faciendam, diſtinguendo Andren. monachis qui eligendi Abbatis adſcribere curetis: ut ſic de cætero liberam habeant ſuſceptam de gremio eccleſie ſue vel etiam alicuiusque electionem canonice eligendi perſonam

CAP. IX.

Capitulum ſine Epifcopo ſtatuta, ſeu conſuetudines novæ ſaceri, vel antiquæ immutare non poteſt.

Honorius III. a. Parſiſiſi capitulo. CUM conſuetudinis uſusque longævi non fit levis auctoritas, & plerumque diſcordiam patiant novitates. Auctoritate vobis præſentium inhibemus, ne aliqui Epifcopi veſtri conſenſu immutetis eccleſie veſtre conſuetudines & conſuetudines approbatas, vel novas etiam inducatis. Si qua forte feciſtis, irritas decernentes.

CAP. X.

Non valet conſuetudo, per quam quis inducitur ad peccandum, vel bona propria diſpendium.

Idem majori & Burgon. de Ruſſelle. Ex parte veſtra ſunt propoſita, quod cum in patria veſtra ſervata ſint hæcenus diu conſuetudines abuſive, ſive quod ſi indigena vel extraneus prodigalitatis vitio vel incuria, ſeu quocumque caſu alio diſſipaverit vel amiferit bona ſua, bona uxoris ſue, tam mobilia, quam immobilia pro ſua voluntatis libito alienat. [1 & 2.] Et quod ſi vir ducat uxorem, qua fide conjugii violata committit adulterium, nihilominus ipſa mediocritatem omnium bonorum, qua fuerit vir adeptus, impudenter exigit, & improbe apprehendit, qua potius privanda eſſet omnibus viri bonis: [2 & 3.] Tenore præſentium declaramus, vos non teneri ad huiſmodi conſuetudines obſervandas.

[1] Quare ſi interdum, ut viro deſuncto mulier remaneat in dote, & ſuperſtites filii extrema ſubſequenti incommodis pauperum. Alia quoque conſuetudo eſt non impariter reprobanda.

[2] Quare ſuper his vobis per ap. ſe. provideri humiliter poſtulaſti. Nos igitur ſaluti & utilitati veſtra conſulere cupentes.

CAP. XI.

Conſuetudo non derogat juri naturali, ſeu divino, cujus transgreſſio peccatum inducit: nec poſitivo, niſi ſit rationalis & præſcripta.

Gregorius IX.

CUM tantò ſint graviora & peccata, quanto diutius infelicem animam detinent alligatam, nemo ſane mentis intelligit naturali juri (cujus transgreſſio periculum ſalutis indicit) quacumque conſuetudine (quæ dicenda eſt verius in hac parte corruptela) poſſe aliquatenus derogari. Licet etiam longævæ conſuetudinis non fit vilis auctoritas, non tamen eſt uſque ad eodè valitura, ut vel juri poſitivo debeat præjudicium generare, niſi fuerit rationalis, & legitime ſit præſcripta:

a. a. de. item conventus & Carthusi. monaſterio. b. Ca. 6. de. iur. in. comp. c. Vide Lrem non novam. C. de. iud. & ibi Per. de. iud. q. 7. de. & Bald. & l. 2. C. que ſit long. conſuetudo. d. de. iudic. q. 7. eod. in. 2. comp. f. de. iur. 2. q. 37. art. 2. & De. Sotum lib. 1. de. iur. & j. q. 7. art. 21.

a. a. de. item conventus & Carthusi. monaſterio. b. Ca. 6. de. iur. in. comp. c. Vide Lrem non novam. C. de. iud. & ibi Per. de. iud. q. 7. de. & Bald. & l. 2. C. que ſit long. conſuetudo. d. de. iudic. q. 7. eod. in. 2. comp. f. de. iur. 2. q. 37. art. 2. & De. Sotum lib. 1. de. iur. & j. q. 7. art. 21.